

XLVII. BIJDRAGE RINDERT BROUWER

PÈRE TANGUY = JULIEN-FRANÇOIS TANGUY (Plédran 28.06.1825 - Paris 06.02.1894)

Julien-François Tanguy

Julien-François Tanguy, bekend als Père Tanguy, was een gerenommeerd verfhandelaar en prominent figuur in de Parijse bohemienachtige kunstwereld, met name vanwege zijn steun aan impressionistische en postimpressionistische schilders zoals Vincent van Gogh, Paul Gauguin en Paul Cézanne en vele anderen.

Julien werd geboren in Plédran (Bretagne) als zoon van een wever, trouwde op 24 april 1855 met Renée Briend in Saint-Brieuc, waar hij stukadoor was en later slager (bij de familie van zijn vrouw). Een dochter, Mathilde, werd geboren op 27 januari 1856. Het echtpaar verhuisde in 1860 naar Parijs. Aanvankelijk was hij spoorwegaarbeider bij de Compagnie des Chemins de Fer de l'Ouest, maar hij werd aangenomen door Edouard, een kleurfabrikant en handelaar in kunstenaarsartikelen, op het adres 14 Rue Clauzel.

Na zeven jaar te hebben gediend in de Nationale Garde, een soort burgerwacht, sloot Tanguy zich in 1871 op 46-jarige leeftijd aan bij de Communards en ontweek de dienstplicht. De Parijse Commune van 1871 (18.03.1871-28.05.1871) was een radicaal-socialistische volksbeweging, die over Parijs heerste na de nederlaag in de Frans-Duitse Oorlog. De opstand werd bloedig neergeslagen tijdens *La Semaine Sanglante* (de bloedige week). De laatste 147 communards werden op het Cimetière de Père Lachaise voor een open loopgraaf gefusilleerd. Bij de *Mur des Fédérés* in divisie 97 worden ze nog steeds jaarlijks in mei herdacht.

Julien Tanguy wist te ontkomen, maar werd later gearresteerd, voor een krijgsraad gebracht, veroordeeld en gevangen gezet. Na twee jaar internering werd hem gratie verleend.

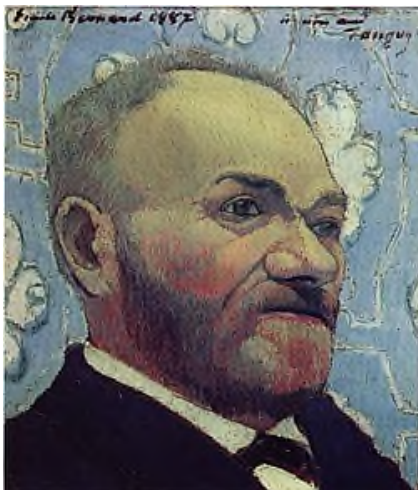
Père Lachaise - Mur des Fédérés

Julien-François Tanguy en Vincent van Gogh

Bij zijn terugkeer naar Parijs in 1873 huurde Tanguy een kleine winkel op de rue de Clauzel 14 en vervolgens op nummer 9 in dezelfde straat, waar hij zich weer wijdde aan de productie en verkoop van fijne kleuren voor en aan kunstschilders. Hij leverde aan veel impressionistische en postimpressionistische schilders: Jean-Baptiste Guillaumin, Claude Monet, Camille Pissarro, Pierre-Auguste Renoir, Paul Cézanne, Paul Gauguin, Émile Bernard, Paul Signac, Henri de Toulouse-Lautrec en Vincent van Gogh. Hij werd al gauw *Père Tanguy* genoemd. Hij was veel ouder dan de kunstenaars die hij vaak hielp met zijn vaderlijke, goedhartige karakter en zijn enorme steun aan verarmde impressionistische kunstenaars. Tanguy verleende namelijk genereus krediet aan kunstenaars die hem hun doeken toevertrouwden voor tentoonstellingen in afwachting van de verkoop. Hij exposeerde hun werken soms in zijn etalage of accepteerde hun schilderijen vaak als betaling voor verf en doeken. Zijn winkel in Montmartre fungeerde als een geliefde ontmoetingsplaats en expositieruimte.

Hij sympathiseerde bijzonder met twee van de kunstschilders: Camille Pissarro, wiens anarchistische ideeën hij deelde, en met Vincent van Gogh vanwege hun gezamenlijke socialistische opvattingen.

In 1908 beschreef Émile Bernard, een vriend van Vincent, in een artikel het leven van Julien Tanguy. Wat Vincent van Gogh betreft, benadrukte Bernard dat hij "*de meest frequente gast*" in diens winkel was, "*hij woonde er praktisch*".

Hoewel mevrouw Tanguy er niet blij mee was dat haar man kunstbenodigdheden inruilde voor schilderijen, trok Père Tanguy zich dat niet aan. Mevrouw Tanguy was sowieso niet erg populair bij de artiesten. Dit is wat Van Gogh in juli 1887 aan zijn broer Theo schreef:

"... maar die oude heks van hem merkte dat er wat aan de hand was en maakte er bezwaar tegen. Dus liet ik de vrouw van Tanguy weten wat ik ervan vond en zei dat het haar schuld was als ik niets meer van ze zou kopen. Père Tanguy is wijs genoeg om te zwijgen, en toch zal hij doen wat ik van hem vraag."

Émile Bernard schilderde in 1887 een portret van Père Tanguy. Bovenaan in het schilderij staat '*Emile Bernard - à mon ami Tanguy*'.

Ook Vincent schilderde uit vriendschap voor Père Tanguy drie portretten van hem.

Émile Bernard: Portrait du Père Tanguy (1887), Kunstmuseum Basel.

		
<p>Vincent van Gogh <i>Le Père Tanguy (januari 1887)</i> Kopenhagen, Ny Carlsberg Glyptotek</p>	<p>Vincent van Gogh <i>Le Père Tanguy (winter 1887)</i> privé collectie (Athene) Collection Stavros Niarchos</p>	<p>Vincent van Gogh <i>Le Père Tanguy (1887-88)</i> Parijs Musée Rodin</p>

Het eerste portret was nog in de oude stijl van Van Gogh, in donkere kleuren en sombere sfeer. De fellere en warmere kleuren in de twee andere portretten wazen al vooruit naar de stijl die Vincent later in Zuid-Frankrijk zou beoefenen. De twee laatste portretten tonen ook Van Goghs voorkeur voor het japonisme, herkenbaar aan de Japanse prenten op de achtergrond.

Ter voorbereiding op deze portretten maakte Vincent een kleine tekening (oktober-december 1887), die nu wordt bewaard in het Van Gogh Museum in Amsterdam. Het laatste portret werd door de beeldhouwer Auguste Rodin in 1894 verworven uit de nalatenschap van Tanguy. Het bevindt zich nu in de collectie van het Musée Rodin in Parijs.

De vriendschap tussen Tanguy en Vincent ging zo ver, dat in 1890 na de zelfmoord van Vincent "*Tanguy naar Auvers snelde om samen met zijn broer Theo en dokter Gachet over Vincent te waken*", volgens Émile Bernard en hij beschrijft Van Goghs begrafenis op 30 juli 1890.

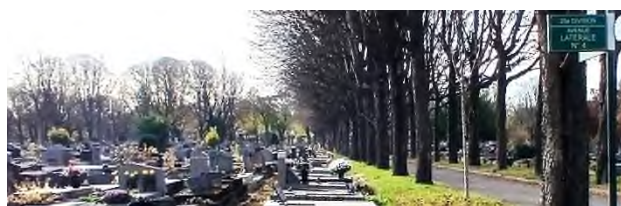
dood en begrafenis van Julien-François Tanguy op het Cimetière de Saint-Ouen

Archives de Paris
Décès de Julien François TANGUY
 Acte n°187 – Paris 9^e

L'an 1894, le 6 février, à une heure du soir.
 Acte de décès de Julien François TANGUY, âgé de 78 ans, fabricant de couleurs, né à Plédran (Côtes-du-Nord), décédé en son domicile, rue Clauzel, 9, ce matin, à 7 heures, fils de Louis TANGUY et de Jeanne GOULVESTRE, époux décédés; époux de Renée Julienne BRIEND, âgée de 83 ans, sans profession. Dressé par Nous, Louis François Henri CHAIN, adjoint au maire, officier de l'état civil du 9e arrondissement de Paris, officier d'académie, sur la déclaration de Onésime CHENU, 40 ans, sellier, rue Norvins, 9, gendre du défunt, et de Emile DEGAUT, 32ans, fabricant de semelles, rue Clauzel, 9, qui ont signé avec Nous, après lecture.

overlijdensakte van Julien-François Tanguy

dat Julien-François Tanguy op 68-jarige leeftijd (niet 78, zoals vermeld op zijn overlijdensakte), overleed in zijn huis aan de rue Clauzel 9, omringd door de schilderijen van andere kunstenaars die nog in consignatie in zijn atelier hingen. De overlijdensakte werd opgesteld door Henri Chain, locoburgemeester van het 9e arrondissement, op basis van informatie van de echtgenoot van zijn dochter Mathilde,

In 1891 sloot Tanguy zijn winkel. In 1893 leed hij aan astma en maagkanker, die pas later werden vastgesteld. Destijds dacht men dat hij slechts een hernia had en dat alles vanzelf zou overgaan. In januari 1894 werd hij overgebracht naar het Lariboisière-ziekenhuis, waar zijn toestand hopeloos werd verklaard.

Tanguy gaf er de voorkeur aan om terug naar huis te keren en te sterven, omringd door zijn familie.

Het was op 6 februari 1894, om één uur 's middags, (niet 78, zoals vermeld op zijn overlijdensakte), overleed in zijn huis aan de rue Clauzel 9, omringd door de schilderijen van andere kunstenaars die nog in consignatie in zijn atelier hingen. De overlijdensakte werd opgesteld door Henri Chain, locoburgemeester van het 9e arrondissement, op basis van informatie van de echtgenoot van zijn dochter Mathilde, Onésime Chenu, en Emile Degaut, een zelfstandig fabrikant eveneens aan de rue Clauzel 9.

Op 8 februari 1894 werd Tanguy begraven in divisie 25, in de gratis 14e sleuf (voor de armen) van de begraafplaats van Saint-Ouen. Van zijn graf is niets meer over, omdat bulldozers de weg vrijmaakten voor andere arme mensen zoals hij.

NB. Informatie over het Cimetière de Saint-Ouen is te vinden in bijdrage XLVI over Agostina Segatori, die in dezelfde divisie 25 werd begraven.